

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Franciškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserti: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Danes ob 6. zvečer ljudski shod v Mestnem domu.

Državljeni!

Širijo se vznemirljive vesti, da nas hočejo bivši avstrijski generali presenetiti in našo svobodo kršiti. Narodna vlada Vas nujno opozarja na to, da se ne dajte premetiti po teh neosnovanih govoricah.

Preko naše zemlje mora v nekaj dneh čez 400.000 mož umikajoče se bivše avstrijske armade. Ako ta armada izgubi svojo glavo in svoje poveljnike, postane iz nje druhal, kakršna ni še nikdar poplavila naše mile domovine. Tega dejstva se povsem zaveda narodna vlada, kakor tudi vodstvo soške armade, enako se ga pa tudi zaveda naša osrednja vlada, Narodno vijeće v Zagrebu, ki je narodni vladi v Ljubljani izrecno ukazalo dovoliti vodstvu soške armade začasno bivanje v Ljubljani.

Danes popoldne je predsednik narodne vlade po njenem naročilu obravnaval s poveljnikom soške armade. Ta mu je slovesno izjavil, da pripozna neodvisno suvereno državo SHS in da je njegov posel v deželi le ta, da skrbi za redno in hitro umikanje njemu podrejenih čet in da hoče vse svoje korake napraviti le v sporazumu z narodno vlado.

Državljeni! Stoletja ste prenašali tuje na domačih tleh; potopimo se zadnjih 14 dni, da preide ta val preko naš in olajšajmo vojakom soške armade kot svobodnim državljanom njihovih domačih držav prosto pot v njihovo svobodno domovino.

V Ljubljani, dne 5. novembra 1918.

Narodna vlada v Ljubljani.

Josip Pogačnik s. r.
predsednik.

Dr. Janko Brejc s. r. Dr. Vekoslav Kukovec s. r. Dr. Vladimir Kavčičar s. r. Prelat Andrej Kalan s. r. Dr. Karel Verstevec s. r. Ing. Vladimir Remec s. r. Dr. Karel Triller s. r. Dr. Ivan Tavčar s. r. Dr. Pavel Pestotnik s. r. Dr. Lovro Pogačnik s. r. Dr. Anton Breclj s. r. Anton Kristan s. r.

Na pragu bojev.

Človeška družba je kapitalistična. To je naglašal delavski razred kot marksistična socialistična stranka vedno. To stališče ostane za delovne sloje še tudi v bodoče merodajno, ker imamo vključ vsem svobodomiselnim geslom in kljub vsej demokraciji pričakovati končno le imperialističen mir. Politični razvoj in konec vojne, kakršen je, prinese marsikatero svobodo, marsikatero novo uredbo že z izpremembo političnega zemljevida. Posledica teh izprememb bo sigurno precej obsežna demokracija, odprava militarizma v dosedanji obliki in svoboden kulturni razvoj narodov. Ne bo pa taka gospodarska svoboda; kapitalizem se je v tej vojni centraliziral, postal je mogočen, na drugi strani pa je postalo število neimovitih mnogo večje, kakor je bilo pred vojno. To sicer ni bogve kako važen dogodek, zakaj zgodilo se ni nič drugega, kakor da je kapitalizem napravil velik skok v svojem razvoju in se s tem približal koncu svojega gospodstva.

Nikakor pa socialni demokrati ne morejo mirno gledati, kako se organizirajo nove družbe. To bi bil z ozirom na naš minimalni program pregrešek. Delavstvo je zahtevalo že doslej z veliko odločnostjo socialno zakonodajo, polit. enakopravnost, delavsko varstvo, preskrbo za bolezen, brezposelnost, za invalidnost in starost. Te zahteve so važne za nas vse, za vse, ki delajo, in ne samo za nas, marveč za delavstvo in delovne sloje vseh narodov, vsega sveta. Prav tiste zahteve, ki jih imamo mi, imajo tudi sotrpini po vseh drugih deželah in državah. Delovni razredi v celi človeški družbi imajo bistveno popolnoma enake težnje in te težnje bo moglo delavstvo zastopati le kot enotna falanga, organizirana v veliki novi internacionali. Še preden se snide mirovni kongres, se bo moralo tudi delavstvo združiti, koncentrirati bo moralo svoje politične in socialne zahteve novega svetovnega nazora. Vse lepe besede o svobodi, o družbi človeštva, se bodo uresničile pač le tedaj, če bo delavski razred z nujno potrebnim pritiskom si izvojeval svoje pravice in svobodo. Svoboda in človeška družba, ki jo napovedujejo v svojih programih in težah vodilni politiki mogočnih kapitalističnih držav je meščanska in kapitalistična svoboda, ta ima namen zagotoviti svoboden gospodarski razvoj ogromnega kapitalizma, svoboden razvoj vladajočih slojev, nikjer pa ne

govori o delavskih zahtevah, o eksistenčni pravici delavstva. Tako umevajo tudi delavci v deželah sporazuma in v evropskih deželah ta meščanski program, zato so se delavske organizacije po vseh deželah zbirale že med vojno in so sklepale o svojih zahtevah, o nalogah mirovnega kongresa, od katerega bodo zahtevale, da se na njem da tudi delavski internacionali primerno zastopstvo in primerna garancija, da se uresniči v novi zvezi držav delavstvu vse pravice.

Ta naloga je poleg domačih zahtev, ki jih ima delavstvo doma, najvažnejša in jo more delavstvo zastopati primerno le kot nova internacionala, ki bo volila o pravem času tudi primerno pot, da jo reši.

Objave narodne vlade.

Štev. 36.166.

Razglas.

Narodna vlada SHS v Ljubljani o kuhanju žganja za domačo potrebo.

Kuhanje žganja za domačo potrebo iz že namočenega sadja je za naprej brez posebnega oblastvenega dovoljenja dovoljeno.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 5. novembra 1918.

Poverjenik za prehrano: Dr. Tavčar, s. r.

Štev. 36.167.

Razglas.

Narodna vlada SHS v Ljubljani o prevzemnih cenah za žito, fižol in krompir ter o pošiljanju teh živil.

Žitni zavod v Ljubljani bo plačeval odslej kmetovalcem za oddano žito, fižol in krompir naslednje prevzemne cene za 1 kg:

Pšenica 1 K, rž 1 K, ječmen 1 K, oves 1 K, koruza 1 K, ajda 1 K, fižol 2 K, krompir 60 vin.

Te cene veljajo le za zdravo blago, ki se odda prostovoljno.

Za blago, ki se odvzame s silo, se zniža prevzemna cena za 50 vin.

Dosedanje prevoznice za pošiljanje žita, mlinskih izdelkov, sočivja in krompirja se razveljavljajo ter veljajo od sedaj naprej le prevoznice, ki jih izda žitni zavod v Ljubljani.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 5. novembra 1918.

Poverjenik za prehrano: Dr. Tavčar, s. r.

LISTEK.

Nekaj iz domače zgodovine.

(Dalje.)

Prosta selitev podložnikov, ki so jako radi v hajali, bodisi iz lenobe, bodisi zaradi bede, se je kolikor možno omejila, da ne bi zmanjkalo gosposkih delavcev in vojakov; zategadelj je moral plačati odhajajoči kmet desetino ali celo tretjino vsote, ki jo je bil izkupil za svoj dom kot »odhodnine«.

In koliko so podložniki pretrpeli zaradi vojaščine! Vsak trideseti, dvajseti, deseti ali celo vsak peti mož je moral na vojsko, ostali pa so morali brezplačno prevažati vojaško blago ali dajati vojakom priprago, stanovanje in hrano in še mirno poslušati vse sirovosti razdivjanega vojaštva.

Celo dobrodelni ukrepi so bili često povod nezadovoljnosti; tako je n. pr. godrnjal podložnik, kadar je gosposka zopet terjala davščino, katero mu je bila popustila samo za časa bede, in ni mu bilo všeč, da ni smel kar tako po svoji volji jemati pri Judu denarja na posodo, niti se smel svobodno klatiti po svetu.

Cutili so se pa kmetje tako živo kot ljudje istega stanu, da so se s podložniki posvetnih gosposk kaj radi zvezali podložniki cerkvene gosposke, dasi se je letem

godilo mnogo bolje nego onim. — Bili so sicer tudi milosrčni gosposke; nekdo je n. pr. rotil svoje sinove: »Ravnajte lepo s svojimi ubogimi podložniki, prosim vas; jemljite samo, kar vam gre, branite jih novih davkov in ne jemljite mrtvaščine, prosim vas!« Brižinski škof je ukazal, da naj oskrbnik razdeli davke po dogovoru z zbranimi kmeti; posojal jim je novce ter se jezil zaradi cesarskih davščin, ker so mu bile pregnale mnogo kmetov. A takih izjem je bilo malo. Vobče je gosposka neusmiljeno zatirala kmeta. Zato se je duh upornosti boljbolj pojavljal med kmeti ter jih združeval zoper gosposke.

Saj pa tudi druge rešilne poti ni bilo. Kaj malo je pomagala podložniku pritožba, kajti vedno bolj se je krčila veljava tistih županskih sodišč, pred katerimi so se reševale tožbe kratko in poceni. Gosposka je trdila in dokazovala, da je ona lastnica zemlje okrog vasi — »gma jne« — in tudi lastnica gozda, vode in vseh živali, ki žive v zraku, v vodi in v gozdu in da je storil kmet hud zločin, ako je ustrelil ali ujel katero teh živali. Tako so vaščanje izgubljali čimdalje več pravic.

Prežalostne so bile razmere slovenskih kmetov koncem petnajstega stoletja. Naravnost obupen je bil njihov gmotni položaj; saj so jim graščaki nakladali vedno večje davke in jih neusmiljeno in brezobzirno izterjavali. Ohranil se nam je zapisnik, kateri nam našteva nad dvajset vrst raznih davkov, katere je moral kmet odrajavati

gosposki. Pomisliti je nadalje, da je zlasti kranjska desilno obubožana vsled mnogokratnih turških napadov, ki so zahtevali od Kranjcev velike žrtve zaradi obrambe. Število prebivalcev se je močno zmanjšalo; mnogo ljudi so Turki pobili, mnogo jih odgnali v sužnost; marsikatera kmetija je bila zapuščena in neobdelana. Tako je neprenehoma rasla beda, a rasli so tudi davki, katere je zahtevala od podložnikov vlada in gosposka. Benečanska vojska je še pomnožila gorje, pomnožila davke. Graščaki se za vse to niso brigali. Živel so potratno, rabili so mnogo denarja in so ljudstvu nakladali nove davke ter zahtevali vedno več robote (tlake). Četudi je Turki uničili setev ali so jo ugonobile kobilice, ki so tedaj v neštevilnih rojih prihajale na Kranjsko, je gospoda vseeno hotela imeti svojo desetino od žita (žitnico). Mnogo graščakov je bilo silno razuzdanih. Jemali so siloma podložnikom žene in hčere ter jih oskrunjali. Pobirali so iste davke po dva- ali trikrat, nalagali kmetu toliko tlake, da ni imel niti časa za kosilo. Sploh gospoda ni imela do kmeta nič srca, nič usmiljenja.

Kaj torej čuda, da je naposled zavrela kri slovenskemu kmetu. Ker mu nihče ni hotel pomagati, moral si je pomagati sam. Prijel je za koso, kramp, cepce, za puške, če jo je dobil, uprl se je svoji gosposki, ki je delala z njim kakor s psom, in šel v boj zoper svoje zatiralce. Napočila je tedaj med slovenskimi kmeti doba krvavih kmečkih uporov. (Dalje prih.)

Štev. 36.176.

Razglas.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, o prometu s sadjem in o najvišjih cenah za sadje.

Vsi dosedanja ukazi in predpisi, ki uravnavajo promet s sadjem in določajo najvišje cene za sadje, se razveljavljajo.

Odslej je promet s sadjem prost.

Prepovedano je le izvažati sadje preko mej Jugoslavije.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, dne 5. novembra 1918.

Poverjenik za prehrano: **Dr. Tavčar, s. r.**

Štev. 36.171.

Ukaz.

Narodna vlada SHS v Ljubljani, z dne 5. novembra 1918, štev. 36.171, o prepovedi izvažanja živil in drugih gospodinskih potrebščin.

Narodna vlada SHS v Ljubljani zaukazuje:

§ 1.

Izvažati živila in druge gospodinske potrebščine preko mej Jugoslavije je prepovedano.

§ 2.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična okrajna oblastva z globo do 5000 kron ali z zaporom do treh mesecev.

Zasežene reči zapadejo v prid državi.

§ 3.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Poverjenik za prehrano: **Dr. Ivan Tavčar, s. r.**

Krfski dogovor.

O kriskem dogovoru smo že poročali ob kratkem prej. Ker smo sedaj prejeli dogovor v celoti, se nam zdi primerno, da ga objavimo. Slove:

Članj prejšnje srbske koalicijske vlade, člani sedanje vlade in zastopniki jugoslovanskega odbora v Londonu, kateri so tudi doslej vodili skupno akcijo, so s sodelovanjem predsednika srbske skupščine, na konferenci temeljito pretresali vsa vprašanja, ki se tičejo organizacije in življenja Srbov, Hrvatov in Slovencev v njihovi bodoči skupni državi.

Z veseljem ugotovimo, da se je med konferenčnimi člani dosegel popoln sporazum.

V prvi vrsti izjavljajo zastopniki Srbov, Hrvatov in Slovencev vnovič in z največjo odločnostjo, da je naš troimeni narod enoten ter eno po krvi, po govoru in pisavi, po čustvu enotnosti, po enoti in nedeljivosti ozemlja, na katerem živi, in slednjič po skupnih življenjskih interesih narodnega žitja in svojega splošnega moralnega in materialnega razvoja.

Misel narodne enotnosti ni v njem nikoli izumrla, čeprav so bile vse duševne in telesne sile njegovih sovražnikov naperjene proti njegovi združitvi, proti njegovi svobodi in proti njegovemu narodnemu obstoju. Razcepljen v več držav, je naš narod samo v Avstro-Ogrski razdeljen v enajst provincialnih upravnih ozemelj s trinajst različnimi zastopstvi. Samozavest njegove narodne enotnosti in hrepenenje po svobodi in neodvisnosti ga je obvarovalo pogina v njegovem neprestanem stoletnem boju.

Ker je bil naš narod, po številu majhen, mu ni bilo mogoče ohraniti narodno in državno enotnost, svobodo in nezavisnost napram brutalni maksimi »moč je pred pravico«, katero so proti njemu uporabljali od vzhoda in zahoda.

Ali prišel je trenotek, ko naš narod ni več osamljen v boju. Vojna, katero je nemški militarizem vrnil Rusiji, Franciji in Angliji, ki branijo ne le svojo čast in svobodo, marveč tudi svobodo in neodvisnost malih držav, se je razvila v borbo za svobodo sveta in za triumf pravice nad silo. Vsi narodi, ki ljubijo svobodo in neodvisnost, so se združili v obrambo, da (magari za ceno največjih žrtev) rešijo civilizacijo ter svobodo, da zgrade nov mednarodni red na temelju pravičnosti in neodvisnosti, tako da bo lahko sleherni narod sam odločal o svoji usodi in si življenje uravnaval nezavisno, da na ta način ustvari temelje občega, napredku in procvitu človeštva namenjenega miru in da očuva svet pred slično katastrofo, kakršno je povzročil nemški imperializem s svojim pohlepom po osvojitvah.

Plemeniti Franciji, ki je oznanjala ljudstvom svobodo, in Angliji, tej domovini svobode, sta se priklopili velika ameriška ljudovlada in nova, demokratična Rusija — in te so kot cilj sedanje vojne označile zmago svobode in demokracije, ter svobodo in samoodločbo narodov postavile za temeljni kamen novega mednarodnega ustroja.

Naš troimeni narod, ki je bil pod brutalno silo nepravičnosti največ trpel, ki je bil za pravico samoodločanja doprinesel največ žrtev, je z navdušenjem sprejel to vzvišeno načelo, postavljeno kot cilj te grozotne vojne, nastale baš zaradi tega, ker niso upoštevali tega cilja.

Ugotavlja, da hoče naš narod biti prost vsakega tujega jarma, da se hoče združiti v svobodni, narodni in neodvisni državi in da ta želja temelji na samoodločbi narodov, so se pooblaščen zastopniki Srbov, Hrvatov in

Slovencev zedinili, da bodi ta skupna država zgrajena na naslednjih modernih in demokratičnih načelih:

1. Država Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so znani tudi pod imenom južni Slovani ali Jugoslovani, bo svobodno in neodvisno kraljestvo z nedeljivim ozemljem in ene narodnosti (z državljskim pravom). Ta država bo konstitucionalna, demokratična in parlamentarna monarhija; na čelu pa ji bo stala dinastija Kärégyorgjevičev, ki je vselej gojila čustva in misli naroda in ki je svobodo in stremljenje naroda stavila nad vse drugo.

2. Omenjena država se bo imenovala: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Naslov vladarja bo: Kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev.

3. Omenjena država bo imela le en grb, eno zastavo in eno krono. Ti znaki bodo sestavljeni iz naših sedanjih posebnih znakov. Njena enotnost bo označena z grbom in praporom kraljevine.

4. Posebne — srbske, hrvatske in slovenske — zastave so enakopravne in se smejo razobešati pri vsaki priliki. Isto velja o posebnih grbih.

5. Vsa tri imena, srbsko, hrvatsko in slovensko, so enakopravna pred zakonom na vsem ozemlju kraljevine in vsakdo se jih lahko poslužuje ob vseh prilikah javnega življenja in pred vsemi oblastmi.

6. Ravnotako sta obe pisavi, cirilica in latinica, enakopravni in vsakdo se ju sme posluževati na vsem ozemlju kraljevine. Kraljeve in lokalne avtonomne oblasti so opravljene in dolžne, da se poslužujejo obeh pisav po želji državljanov.

7. Vsa priznana veroizpovedanja so svobodna in imajo pravico javnosti: Pravoslavna, katoliška in mohamedanska konfesija, h katerim se naš narod večinoma priznava, bodo enakopravna in imela nasproti državi iste pravice. Z ozirom na ta načela bodo morali zakonodajalci gledati na to, da se ohrani interkonfesionalni mir, kakor to odgovarja duhu in tradicijam našega naroda.

8. Uvede se čim prej enoten koledar.

9. Ozemlje kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev bo obsegalo vse pokrajine, kjer živi naš troimeni narod kompaktno in brez vrzeli. To ozemlje se ne bo smelo okrniti na škodo celote. Naš narod ne zahteva ničesar tujega. Želi le, da se osvobodi in da uresniči svojo enotnost. Uprav zato odklanja samozavestno in odločno vsako rešitev vprašanja naše osvoboditve in združitve. Za svojo glavno nalogo smatra osvoboditev izpod avstro-ogrškega jarma in svoje ujediničenje s Srbijo in Črno goro v nedeljivo celoto. Po načelu samoodločbe narodov se ne bo smel odtrgati noben del od teritorialne celote, ako bi se pri tem kršila pravičnost in se ne bo smel priklopiti nobeni drugi državi brez narodovega privoljenja.

10. Adrijansko morje bo v interesu svobode in enakopravnosti vseh narodov svobodno in pristopno vsem narodom.

11. Vsi državljani na vsem ozemlju kraljevine so enakopravni in uživajo pred državo in zakonom iste pravice.

12. Volitev poslancev v zastopstva se bo vršila na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice. Isto velja za občinske in druge volitve v razne administrativne korporacije. Volilno pravico bodo imele vse občine.

13. Ustava bo po mirovnem sklepu izdelala konstituenta, izvoljena na podlagi splošne, direktne in tajne volilne pravice. Ustava bo temeljni kamen državnega življenja, vir in cilj oblasti in vseh pravic v državi, na katerem bo zgrajeno vsa narodno življenje. Ustava bo dala narodu priložnost, da razvije svoje poedine energije v krajevnih avtonomijah, ki bodo urejene po prirodnih, socialnih in gospodarskih razmerah. Ustava bo določila večina konstituantne. Ustava, kakor tudi vsi zakoni, ki jih votira konstituenta, dobe pravno moč šele s kraljevo sankcijo.

Na ta način združeni narodi Srbov, Hrvatov in Slovencev bodo tvorili državo s približno dvanajst milijoni prebivalcev. Ta država bo garancija za narodno neodvisnost zgoraj omenjenih narodov, ter bo njih narodnemu in kulturnemu razvoju mogočen branik proti nemški ekspanziji, bo nerazdružljiv zaveznik vseh civiliziranih narodov in držav, ki so oznanjale načelo pravice, svobode in mednarodne pravičnosti. Ta država bo vreden član družbe narodov.

Na Krfu, dne 7. do 20. julija 1917.

Ministrski predsednik kraljevine Srbije, hkrati zunanji minister: **Nikola P. Pašić.**

Predsednik jugoslovanskega odbora: Ante Trumbić, advokat, deželni poslanec in voditelj hrvatske narodne stranke v deželnem zboru kraljevine Dalmacije, bivši splitski župan, bivši poslanec zadrškega volilnega okraja v avstrijskem parlamentu.

Vojna poročila.

Italijani prodirajo na Tirolskem.

Dunaj, 6. novembra. Korespondenca Herzog poroča, da so Italijani zasedli Bolcan, Trident, Gries in Meran. Del Tridenta gori. V Tridentu so bili Italijani že v soboto.

Bitka na zapadu.

Berlin, 6. novembra. Pehotni boji v Escautini nižini. Na bojišču med Escauto in Oiso

smo se od nasprotnika odmeknili. Sovražnik, ki je hotel včeraj po zelo hudem topovskem ognju povzeti svoje napade, je udaril na prazne postojanke. Ko je prodiral nadalje, so ga naše zadnje straže zapletle v posamične boje, ki so zadobili večji obseg v Mormalskem gozdu in južnovzhodno od Landreciesa. Sovražnik je zvečer stal zapadno od Bavayja, ob vzhodnem robu Mormalskega gozda, vzhodno od Landreciesa in vzhodno od Guisa. Tudi med Oiso in Mozo smo izvedli večje premikanje. Nasprotnik nam je sledil tekom dne in je dosegel zapadno od Aisne splošno črto Marle - Le Gros Dzy - Ecly. Vzhodno od Aisne smo bili z njim severno od Le Chesna in zapadno od Beaumonta v bojnem stiku. Močnejši sovražnik napadi pri Beaumontu in pri Letannu. Južno od Duna je Amerikanec v silnem ognju sunil čez Mozo in vdrl v gozdovje na višavah vzhodno od Moze med Millyjem ter Vilosnesom. Saški lovski polk št. 7. je v središču bojne fronte na Fontaines prodirajočega sovražnika vrgel nazaj in kmalu zopet vzel Epinoiski gozd. Boji so se končali na grebenu višin Vzhodnega Mozi-nega brega. Na vzhodnem Mozinem bregu so brandenburški in saksonski polki odbili ponovne napade Amerikanov na višinah vzhodno od Sivryja ter v Etrayskem gozdu. Včeraj smo sestrelili 45 sovražnih letal.

Politični pregled.

— **Jugoslovanski delegati v Švici.** Češki odposlanci, kateri so se vrnili dne 5. t. m. iz Švice v Prago, so poslali o naših odposlancih sledeče poročilo: Dr. Korošec, dr. Čingrija in dr. Žerjav se nahajajo še vedno v Švici, kjer ostanejo še nekaj časa radi tega, ker je dr. Trumbić zadržan in dosedaj še ni mogel tja priti. Vsi odposlanci so zdravi in pošiljajo pozdrave. Pogajanja z zastopniki zavezniških držav potekajo ugodno. V začetku so naleteli na različne težkoče, katere so pa že skoro docela premagane, ter upajo, da pride v najkrajšem času do popolnega sporazuma. Naš narod naj bo popolnoma pomirjen in naj zaupa svojim odposlancem, kateri bodo zastopali vestno njegove koristi in jih varovali. Podrobnosti še ni mogoče navesti, to pa je gotovo, da naša stvar stoji dobro in so nam Amerikanska, Francoska in Angleška vlada zelo naklonjene.

— **Narodno vjeće prosi entento pomoči.** Narodno vjeće je brezličnim potom poslalo maršalu Fochu naslednjo brzojavko: Pod pritiskom znagonskih ententnih čet razkrojena in izstradana ter popolnoma razpršena se vali sedaj v popolnem neredu z balkanskega in italijanskega bojišča bivša avstrijska-ogrška vojska čez jugoslovansko ozemlje nekdanje avstro-ogrške monarhije. Narodno vjeće, kateremu je poverjena vrhovna oblast jugoslovanskega naroda na tem ozemlju, gleda z največjo skrbjo na velike nevarnosti, ki prete mladi svobodi in obstoju neodvisne države SHS od strani desorganiziranih mas — več stotisoč ljudi — ki v svojem obupnem položaju brez vsake discipline, brezobzirno uničujejo pred seboj vse imetje, ki je dolgo tlačnemu jugoslovanskemu narodu preostalo v tej vojni. Zato se Narodno vjeće v največjem zaupanju obrača na vrhovnega poveljnika ententnih čet, ki bi mogle s svojim direktnim sodelovanjem preprečevati usodne učinke te desorganizacije, s prošnjo, da stori vse potrebno, da vkorakajo ententne čete čim preje v naše ozemlje, ki bi omogočile, da se vrnitev razpršenih čet izvrši s čim manj škode za našo svobodo in v korist civilizacije.

— **Srbska armada pride na pomoč.** Narodno vjeće je sklenilo, da odpošlje posebno odposlanstvo k srbski armadi s prošnjo za pomoč. Pooblaščenec vrhovne oblasti se odpelje k srbski armadi z aeroplanom. Za pooblaščenca sta bila določena predsednik sabora dr. Medaković in dr. Laza Popović ter kot vojaški izvedenec major Perko.

— **Narodno vjeće čestita srbski vladi.** Narodno vjeće v Zagrebu je poslalo srbski kraljevski vladi v Niš naslednjo brzojavko: Ob čudovitem osvobojenju Srbije je Narodno vjeće Slovencev, Hrvatov in Srbov srečno, da more čestitati srbski vladi in srbski vojski k divnemu in prekrasnemu uspehu po tolikih letih junaškega napora, da sta ponosno dvignila ščit svobode in izbojevala svetlo bodočnost narodu bratske Srbije, s katerim hočemo skoraj biti združeni.

— **Jugoslovanske čete se združijo z ententno armado.** Poveljnik ententnih čet na vzhodu je brzojavil Narodnemu vjeću in Narodnemu svetu sledeče: Zavezniške vojske na vzhodu z entuziazmom pozdravljajo Narodno vjeće Jugoslovancev v Zagrebu in Ljubljani, kakor tudi novo jugoslovansko vojsko na suhem in na morju, ki stoji pod zastavo zavezniških vojsk za zmago svobode in pravice. Zavezniške vojske računajo, da bodo jugoslovanske čete v Zagrebu in Ljubljani nemudoma stopile v tesno zvezo s poveljnikom zavezniških vojsk v Beogradu in ta zveza bo simbol edinstva, osnovanega na krvi proti skupnemu sovražniku vseh Slovanov, ki so rešeni izpod Habsburžanov. — Franchet D'Esperey.

— **Italijanska uprava v Trstu.** Iz Trsta se poroča: Dr. Rybač in dr. Wilfan sta šla pozdravljat Italijane ozi-

roma njih guvernerja, ko so prišli v Trst. Italijani so zasedli Trst kot sovražno mesto, to pa zato, ker je bil Trst zaseden, preden je stopilo premirje v veljavo. Italijani so uvedli takoj italijansko upravo, italijanski jezik v vseh uradih. Prvi oglas, ki so ga objavili, se je začel z besedami: Regno di Italia, gouvernemento di Trieste. Uprava je popolnoma italijanska. V finančni, poštni in politični stroki so odpustili nekatere slovenske uradnike. Sodni uradniki pa so vsi potrjeni. Italijanski guverner je zahteval, da izročimo slovensko mornarico. Mi nismo hoteli tega napraviti in se pogajamo. Ako ne bo drugače, jo bomo izročili s protestom. Promet po železnici je popolnoma ustavljen. Italijanska armada pride v par dneh v Trst. Italijani so zasedli opoldne Opčino ter prevzeli pošto, brzojav in postaje. N. S. ima direktno zvezo z italijanskim poveljnikom.

— **Italijani v Pulju.** Italijani so zasedli v Pulju radio-televizijsko postajo in so uvedli italijanski uradni jezik. Jugoslovanska mornarica je še v naših rokah. — Iz Pulja 5. novembra se poroča: Danes popoldne ob štirih je priplulo italijansko brodovje v vojno luko Pulj, obstoječe iz ene križarke, osemih večjih in več manjših torpedovk. Moštva niso izkrcali. Pri Rovinju so izkrcali Italijani okoli 2000 mož pehote, ki koraka proti Pulju. Od kotredadmirala Kocha, poveljnika v Pulju, zahtevajo Italijani izročitev mesta, cele mornarice in vseh objektov. Admiral se ni udal in je protestiral.

— **Vrnitev čeških delegatov.** Predsnočjem so se vrnili češki delegati, na čelu jim dr. Kramář iz svojega potovanja iz Švice in Francoskega, v Prago, kjer jih je češko ljudstvo burno in navdušeno pozdravilo. Na seji Narodnega zbora je govoril dr. Kramář za ustanovitev češko-slovaške republike. Dr. Korošec se vrne s svojega potovanja v inozemstvo šele v nekaj dnevih, ker se je zakasnil pri razgovorih s Pašičem.

— **Konstituiranje štajerske deželne skupine.** Iz Gradca nam brzojavlja korespondenčni urad: V zborovalnici deželne hiše se je danes popoldan vršilo konstituiranje štajerske deželne skupščine, h kateri so bile vse tri največje stranke v deželi: krščanski socialci, nemški nacionalci in socialni demokrati odposlali po 20 delegatov. Med socialističnimi delegati je tudi ena ženska oseba. Deželna skupščina je takoj začela posvetovanje o začasni ustavi. V tej zadevi je bil od vseh treh strank podan skupen predlog, da naj tisti del nekdanje kronovine (vojvodine Štajerske), v katerem stanujejo Nemci strnjeno, pod imenom »Štajerska dežela« tvori ločeno, samopravno provinco nemškoavstrijske države. Ta provinca naj izvede pristop k tej državi in naj na Dunaju konstituirani narodni zbor nemško-avstrijski prizna kot tačasno vrhovno državno oblast. Deželno upravo vodita nedeljeno deželni odbor in deželna vlada. Področje dosedanjega c. kr. namestništva preide na deželno vladno. Finančno gospodarstvo deželnega odbora nadzira šestčlenski kontrolni odbor. Deželnemu odboru in deželni vladi so podrejena vsa okrajna glavarstva ter vsi upravni organi v okraju in v občini. Oni deli ozemlja, ki leže med samimi Slovenci in na katerih so naseljeni ali sami Nemci ali ki so vsaj pretežno obljedeni po Nemcih, ostanejo začasno še vedno zastopani v štajerskem deželnem zboru. Odločitev glede meja med Jugoslavijo in Nemško Štajersko kakor tudi glede političnih in narodnostnih pravic nemških prebivalcev slovenskih deželnih delov je pridržana narodno-pravnemu sporazumu med nemško-avstrijsko in jugoslovansko državo oziroma mirovnemu kongresu. Potem ko so bile vse tri stranke podale pritrujujoče izjave, se je za predlog odnosno začasna ustava v obliki sklepa potrdila. Deželna skupščina je nato izvolila 12 deželnih odbornikov, tako da je vsaka stranka zastopana po 4 mandatih. Novoizvoljeni deželni odborniki so za deželnega glavarja izvolili nemškega svobodnjaka dr. pl. Kaana, za njegovega namestnika pa univerzitetnega profesorja dr. Rintelena (krščanskega socialca) in državnega poslanca Pongratza (socialnga demokrata). Deželni glavar dr. pl. Kaan je izvolitev sprejel in je z ozirom na to, da se loči južni del Štajerske in se ustanavlja Jugoslovanska država, izjavil, da si bosta on in deželni odbor prizadevala vzdržati s sosednjo državo znosne sosednje odnose. Izrazil je upanje, da se to prizadevanje ne bode onemogočilo s tem, da se v nasprotju z zagotovili o demokratični pravičnosti na južnem štajerskem meje potegnejo tako, da ne bi bile v skladu s tem načelom. Ko so bili sprejeti nekateri poslovni predlogi, se je seja zaključila.

— **Prehrana v Nemški Avstriji.** Dunaj, 6. novembra. (K. u.) Državni tajnik za prehranjevanje ljudstva dr. Löwenfeld-Russ je včeraj zastopnikom časopisja poročal o sedanjem stanju prehranjevanja Nemške Avstrije ter o ukrepih, ki so se storili, da se prehrana zagotovi. Doba-va se vsled tega, ker se bo zopet plačevala dobavna premija, in pa zato, ker se bodo za plačilo dobivali predmeti vsakdanje potrebe, kakor: oblačila, črevlji in slično, se bodo dobavljanje že v najkrajšem času znatno izboljšalo. Z Ogrsko, Češko-slovaško in Poljsko da se urad pogaja o dobavi važnih živil. Preskrba z moko da je vsled omenjenih ukrepov za prihodnje tedne zagotovljena za Dunaj, Nižjeavstrijsko in Salcburško. Neugodna pa je preskrba z moko za Štajersko, Koroško, Tirolsko in Predarlško, katerim se mora moka dovažati. Manj ugodno je stanje prehrane s krompirjem, ker je Nemška Avstrija zavisna od češkega, moravskega in gališkega do-

bavnega ozemlja. Državni tajnik je naznanil, da odpotuje danes odposlanstvo pod vodstvom prehranjevalnega ravnatelja Elderscha v Prago, da se pogaja s češko-slovaško vlado. Kar se preskrbe z mesom tiče, bo mogla količina na osebo ostati neizpremenjena, ker se je Ogrska zavezala, da bo dobavljala dosedanjemu mesečno mesno kvoto. Razen tega pride civilni potrebi v dobro tudi to, da posledaj mesa ne bo več treba oddajati armadam. Državni tajnik je povedal, da je v državnem svetu stavljal predlog, da naj se ententa zaprosi, naj pomaga Nemški Avstriji z živil. Nemško-avstrijska vlada da je že uvedla potrebne korake, da bi se živila dobivala tudi iz Amerike. Nadalje je omenjal ukrepe, ki naj preprečijo nevarnosti, preteče vsled poplave dežela s četami, ki se z bojišč vračajo domov. Razstavile se bodo ob umikalnih cestah vojaške zapore, da čete ne bodo mogle uhajati vstran, in četam se bodo dajala živila. Rdeči križ uredi na glavnih vdoriščih: v Celovcu, Mariboru, Beljaku, Vörglu, Inomstu, Gradcu itd. okrepčevališča, kjer se tudi uredi nadaljnji transport.

— **Revolucija v Nemčiji.** Iz Berlina prihaja poročilo, da je v Nemčiji izbruhnila revolucija. V nemški vojni luki Kiel so se uprli mornarji. Pridružilo se jim je delavstvo in proglasilo splošen štrajk. Uporni mornarji so se polastili mesta, vojne luke in vseh vojnihi ladij in proglasili republiko. Vse mesto je v oblasti upornih mornarjev, ki vzdržujejo v mestu vzoren red ter so prevzeli kontrolo nad razdeljevanjem živil. Častnikom so potrgali kokarde in jim vzeli sablje. Vlada je poslala v Kiel državnega tajnika Hausmanna, da se pogaja z uporniki. Njegova prizadevanja so pa ostala popolnoma brez uspeha. Kielski guverner je prosil mornarje, naj mu povedo svoje pogoje in želje. Pogoji upornih mornarjev so ti-le: 1. Vlada naj prizna vojaški svet. 2. Odpravi naj se vojaško pozdravljanje. 3. Častniški kazni naj se razpusti. 4. Izpuste naj se mornarji, ki so bili obsojeni. 5. Mornarji, ki so zadnje dni odpovedali pokorščino ter bili vsled tega zaprti, naj se takoj izpuste. — Zadnja točka je bila povod revolucije mornarjev. Pred nekaj dnevi se je namreč nekaj mornarjev branilo, pokoriti se poveljem častnikov, da bi šli na ladje. Vsled tega so jih zaprli. Nato so se začele demonstracije, iz katerih je nastal sedaj upor. Guverner je vse pogoje brezpogojno sprejel. Oficirji so brez moči. 20.000 mornarjev s stavkujočimi delavci je šlo po mestu noseč zastave in rdeče kokarde. Odprli so vse ječe in izpustili iz zaporov vse zaprte mornarje. Na vseh vojnihi ladjah je razobešena rdeča zastava. Bojno ladjo »König«, ki je imela še vojno zastavo, so obstreljevali toliko časa, dokler ni razobesila rdeče. Vse ladjedelnice so zaprte. Ob vhodu stražijo uporniki s strojnimi, da nihče ne more notri.

— **Ententni pogoji za premirje z Nemčijo.** Ententa je stavila Nemčiji sledeče pogoje za premirje: 1. Nemčija naj odstopi dele bregov Rena in Alzacije-Lorene, 2. Mosue branike ob Rennu, 3. velik del streliva, 4. vse podmornike in brodovje, 5. obnovi industrijo v Belgiji in Franciji, 6. zagotovi večje transporte premoga za Belgijo in severno Francijo, 7. poplača škodo in 8. sprejme pogoje, da ententa prevzame kontrolo nad nemškimi pristanišči.

— **Italija v vojni.** Poročilo italijanskega generalnega štaba od 4. novembra opoldne: Vojna zoper Avstro-Ogersko, ki smo jo pod najvišjim poveljstvom našega kralja s slabšimi bojnimi pomočki in po številu šibkejši armado začeli 24. maja 1915, se je v neomajljivi veri in z žilavo hrabrostjo nadaljevala skozi 41 mesecev. Dovedla je do silne bitke, ki se je začela 24. oktobra 1918, in katere se je vdeleževalo 51 italijanskih, 3 britske, 2 francoski in 1 čehoslovaška divizija kakor tudi 1 ameriški polk proti 63 avstro-ogrskim divizijam. Drzni pohod 29. armadnega zbora proti Tridentu, ki je sovražniku odrezal povratek iz Benečije, kakor tudi okolnost, da so čete 7. armade na zapadu in čete 1., 6. in 4. armade na vzhodu sovražnika potiskale nazaj, je povzročila, da se je sovražna fronta včeraj popolnoma zrušila od Brente do Torre. Neodoljivo prodiranje 12., 8. in 10. armade, kakor tudi konjeniških divizij je bežečega sovražnika potiskalo vedno dalje nazaj. V ravnini prodira vojvoda Aosta na čelu svoje nezmagane 3. armade, ki nestrpnno pričakuje povratka v svoje nekdanje postojanke. Avstro-Ogerska armada je uničena. Tekom srditega odpora prvega vojnega dne in tekom naslednjega časa je imela zelo težke izgube. Izgubila je silne množine vsakovrstnega materiala in skoro vse svoje magazine in depoje. Doslej je v naših rokah pustila 300.000 ujetnikov z njihovimi popolnimi štabi ter 500 topov. Ostanke ene najsilnejših armad beže v neredu in brez nade navzgor po dolinah, po katerih so bili prožeti ponosa prihajali dol. — Albansko bojišče: Dne 31. oktobra so naše prednje straže zasedle Skader, potem ko so bile strle odpor v močnih postojankah na Tarabošu in Brdici nahajajočih se sovražnih poslednjih straž, katere je podpirala artiljerija. — Poročilo italijanskega generalnega štaba od 4. novembra ob 4. uri popoldne: Na temelju pogojev za premirje, sklenjenih med pooblaščenca vrhovnega vodstva kraljeve italijanske armade v sporazumu z aliiranimi silami ter Zednjenimi državami na eni ter pooblaščenca avstro-ogrškega armadnega višjega poveljstva na drugi strani, so se danes, dne 4. novembra, ob treh popoldne na zemlji, na vodi ter v zraku na vseh avstro-ogrskih frontah sovražnost ustavile.

— **Čeho-Slovaki na konferenci entente.** Pariški »Temps« poroča: Pri vojni konferenci, ki se je vršila v soboto v Parizu, je izjavil Clemenceau, da je vstopila nova češko-slovaška država v vrste entente kot zavezni- ca. Češki odposlanec v Parizu se je v soboto prvič udeležil vojnega sveta.

— **Rumunija pristopi zopet ententi.** Francoski listi poročajo: Rumunska vlada bo zopet pristopila k ententi. Kabinet Marghiloman bo demisioniral ter se bo ustanovil nov koncentracijski kabinet. Rumunska se hoče sporazumno z entento udeležiti rešitve balkanskega vprašanja.

— **Zednjene države priznale Poljsko.** Zednjene države so priznale poljsko armado in najvišjo avtoriteto novega poljskega narodnega komiteja.

Dnevne vesti.

— **Danes ob 6. zvečer** vabimo vse delavstvo na ljudski shod v Mestnem domu. Shod ima namen podati pojasnila o našem domačem položaju, ki gotovo vsakogar interesira v tem kritičnem času, ko je potreba, da je vsakdo na svojem mestu, zlasti pa vsi delovni sloji. Torej na snidenje!

— **Militarizacija je odpravljena.** To obvestilo smo čitali. Vendar pa vladajo po nekatereih tovarnah še strožje odredbe kakor prej. To ni prav. Že prejšnji vojnodajateljni zakon je naročal le vojaško nadzorstvo obratov, ne pa delavcev, zato mislimo, da je sedaj pač na mestu, da se uvede več svobode. Delavstvo naj se priredi civilnim upravam in vojaštvu, če že mora ostati v tovarni, naj dela red ne pa izvaja kontrolo nad delavstvom. Sicer se pa delavstvo zaveda itak svojih dolžnosti.

— **Ljubljanske šole** še ne bodo pričele s poukom, ker se ustavi v kratkem železniški promet.

— **Slovenska trgovska šola.** Pouk ostane prekinjen za nedoločen čas. Pričetek pouka se bo pravočasno naznanil po časopisih. — Ravnateljstvo.

— **Ljudski shod.** Danes zvečer ob pol 8. uri se vrši v veliki dvorani hotela »Union« ljudski shod, na katerem govorita o političnem položaju med drugimi tudi gospoda Ivan Hribar in Adolf Ribnikar. Shod je vsakomur dostopen ne glede na to, ali je kdo pristaš te ali one politične stranke.

— **Požar v cementni tovarni.** Včeraj zjutraj ob pol 4. je izbruhnil v cementni tovarni nasproti artiljerijske vojašnice v Ljubljani požar, ki so ga v kratkem času pogasili.

— **Oderuhi na delu.** Naročnik nam piše: Ob sedanji demobilizaciji, se dobiva od vojakov najrazličnejših stvari, živil in drugih potrebščin po jako zmernih in često tudi po prav nizkih cenah. Nekateri so pričeli s tem blagom pravo oderuško trgovino. Narodna vlada naj bi nape-la vse sile, da se to prepreči in da se napravijo ukrepi, ki bodo omogočili preskrbo splošnega občinstva.

— **Nesreče na šišenskem kolodvoru.** Vojaki narodne obrane, ki stražijo na takozvani »rampi«, kjer nakladajo in izkladajo vojno blago, se prav radi igrajo z orožjem. Včeraj, ob štirih popoldne, je bil Rupar, uslužbenec drž. kurilnice, ko je šel po tračnicah v delavnico, obstreljen v čeljust, tako da je moral v deželno bolnišnico. Enajstletni Ladiha iz Gornje Šiške je bil na »rampi« od neke straže ubit. Nadalje je obstreljenih še pet oseb. Ves večer se je čulo streljanje; mladi fantje, ponosni, da lahko nosijo puške, streljajo kar tiavendan. Svetlobne rakete so švigale v zraku. Ena je pri nekem kmetu zažgala hlev, ki so ga v kratkem pogasili.

— **Prošnja upokojenih železničarjev.** Vsled nastalih zmešnjav, omejitve železniškega in poštne prometa čakajo ubogi državni upokojenci še vedno na svojo pokojnino, ki bi jo morali prejeti že 1. novembra. Se tistih borih kronc ne dobe; za delo so zavoljo starosti in bolezní nesposobni; svojo že itak pičlo pokojnino najno potrebujejo, ker prihranke, katere so imeli na strani za hude čase, je že zdavnaj pogoltnila okrutna dolgoletna vojna. Obračajo se tem potom na narodno vladno, naj ukrene vse potrebno in jim pomaga do pokojnine in — življenja.

— **Vojaki gorskega strelskega polka št. 2.** Poverjenik za narodno obrambo pozivlja vsa županstva, naj vse pripadnike gorskega strelskega polka št. 2 in črnovojniškega polka št. 27 takoj pošlje h kadru, ki se nahaja v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

— **Eksplodizija na Opčinah.** Iz Trsta nam brzojavljajo: V pondeljek popoldne se je vnel na Opčinah na neznan način vagon bencina in vagon petroleja, kar je povzročilo hudo eksplozijo, pri čemer je bilo 20 sebstv mrtvih, okoli 70 pa težje in lažje poškodovanih.

— **Italijanski parlamentarji v Postojni in Logatcu.** Včeraj je prišlo v Postojno nekaj italijanskih častnikov. Prišli so tja, da uredijo promet z vojnim materialom. Iz Logatca poročajo, da so se pripeljali Italijani v avtomobilih tudi v ta kraj, in sicer naravnost iz Trsta. Pravijo, da hočejo delati red in razoroževati umikajoče se cete bivše avstro-ogrške vojske.

— **Nabrežina in Opčine gore.** Potniki, ki so prišli včeraj v Ljubljano, pripovedujejo, da objema Nabrežino in

Opčine požar, nastal zaradi vsesplošnega mrzličnega nereda, ki vlada v vseh krajih neposredno za bojiščem.

— **Srbski častniki v Ljubljani.** Včeraj je prispelo v Ljubljano 850 Srbov, ki so bili dosedaj internirani v Solnogradu. Na glavnem kolodvoru jih je sprejela godba nekoga češkega regimenta. Srbska četa — večinoma častniki, med njimi večje število štabnih častnikov — se je nastanila v II. drž. gimnaziji, v učiteljski in domobranski vojašnici. Srbi prevzamejo varnostno stražo v Ljubljani.

— **Časopisna poročevalnica Narodnega vječa.** Za načelnikovega namestnika pri časopisni poročevalnici Narodnega vječa v Zagrebu je imenovan gosp. Šlega, urednik »Agramer Tagblatta«.

— **Vojaška plača v Jugoslaviji.** Narodno vječe je sklenilo, da bodo jugoslovanski vojaki, ki opravljajo službo, dobivali poleg prehrane še pet kron na dan in se jim bo po možnosti ta mezda še izboljšala. Stara avstrijska uprava je dajala vojakom v zaledju po 16 vin. na dan, v fronti po 36 vinarjev. To je bila miloščina tistim, ki naj bi zanjo prelili svojo kri. Ta sramota izginja. Ogrski in Nemški Avstriji je sledila sedaj še Jugoslavija.

— **Velika železniška nesreča v Budimpešti.** Predvčeranjim proti polnoči se je na Rákoškem ranžirnem kolodvoru v Budimpešti zgodila velika železniška nesreča. Po večini od vojakov na gosto zaseden vlak, ki je iz Érsekújvára privozil v Budimpešto, je pasiral postajo. Tedaj se je pri nekem osebnem vozu snelo dvoje koles, kar je povzročilo, da je skočil vlak s tira. Zadnji vožvi so se zaleteli v poškodovani vagon. Večina voz se je popolnoma razbila. Vsega skupaj so doslej dognali 60 mrtvih in okolo 180 ranjenih oseb. Reševalna dela še niso končana. Na kraj nesreče je prišla komisija, da dožene, koga zadeva krivda. Zdi se, da ne more biti govora o osebni krivdi. Ranjence so v rešilnem vlakcu spravili v bolnišnice glavnega mesta.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer se ponovi »Hamlet« za abonement »C«. Opozorjamo, da se predstava prične točno ob 7. zvečer. — V petek ostane gledališče zaprto. — V soboto, dne 9. t. m. se uprizori »Laterna« izven abonementa, ne pa, kakor je bilo na lepakih pomotoma naznanjeno, da bo uprizorjen »Namišljeni bolnik«. — V nedeljo, dne 10. t. m. popoldan ljudska predstava »Divji lovec« izven abonementa ob znižanih cenah. — Zvečer se ponovi burka »Charlejeva teta« izven abonementa.

Zadnje vesti.

Srbske čete hite na Hrvatsko in Slovenijo.

Zagreb, 6. novembra. Srbi in Francozi prodirajo v Slavonijo. V par dneh jih pričakujemo v Zagrebu. Štiri srbske divizije nam pridejo na pomoč.

Odposlanci Narodnega vječa se pogajajo z ententnim brodomjem.

Zadar, 6. novembra. Iz Splita poročajo, da je danes zjutraj dospela tja torpedovka iz Pulja z odposlanci Narodnega vječa SHS iz Zagreba, da se pogajajo z ententnim brodomjem, ki se nahaja blizu Mljeta. Baje so to francoske ladje.

Italijanske čete se izkrcavajo v Dalmaciji.

Rim, 6. novembra. (K. u.) Kakor izve »Giornale d' Italia«, je italijansko brodomje na otokih Vis in Lastovo izkrcalo nekaj čet. Admiral Milo je imenovan za guvernerja otokov. Dve oklopni ladji, ki so ju spremljale torpedovke, sta nekaj čet izkrcale na Repi. Admiral Corsi je imenovan za guvernerja tega mesta.

Položaj v Bosni.

Banja Luka, 6. novembra. Čete bivše avstro-ogrske monarhije se v velikem neredu umikajo in plenijo. Povsod vlada velika anarhija. Oblasti ni nobene. Kje se nahaja general Sarkotić, ni znano, izginil je brez sledu. Po doslej došlih vesteh so avstro-ogrske tolpe opletnile Travnik in Sarajevo. V Sarajevu je napravila red češko-slovaška legija.

Wilsonov odgovor Nemčiji.

Berlin, 6. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: Nota Zedinjenih držav z dne 5. novembra 1918, ki je semkaj prispela po brezžičnem brzojavu, se v prevodu glasi takole: V noti z dne 23. oktobra 1918 sem Vam sporočil, da je predsednik svoje dopise na znanje dal z Zedinjenimi državami aliiranim vladam ter jim na prosto dal, da naprosijo, če so voljne dovesti mir pod danimi pogoji in na podlagi označenih načel, svoje vojaške svetovalce in pa one Zedinjenih držav, da naj zopet z Nemčijo zavezanim vladam predlože potrebne pogo-

je za premirje, ki v polni meri varuje interese udeleženih narodov in zavezanim državam zagotavlja neomejeno oblast, da podrobnosti od nemške vlade sprejetega miru zajamčijo in izsilijo, ako smatrajo, da je premirje z vojaškega vidika mogoče. Predsednik je sedaj od aliiranih vlad prejel z opomnami k dopisom memorandum, ki se glasi takole:

Aliirane vlade so dopise med predsednikom Zedinjenih držav in nemško vlado skrbno pretresle. Izjavljajo, da so pripravljene, z nemško vlado na temelju mirovnih pogojev, označenih v predsednikovem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, ter na temelju načel, označenih v njegovih kasnejših nagovorih skleniti mir, vendar pa utesnjujejo svojo izjavo z opozoritvijo, da dopušča takozvani pojem svobode morja različne razlage (določila), izmed katerih jih nekaj ne moremo sprejeti. Zato si morajo o tej stvari ob vstopu v mirovni posvet pridržati popolno prostost. Nadalje je predsednik v mirovnih pogojih, ki jih je označil v svojem nagovoru na kongres z dne 8. januarja 1918, izjavil, da se morajo zasedena ozemlja ne samo izprazniti in osvoboditi, ampak tudi obnoviti. Aliirane vlade so mnenja, da o smislu tega pogoja ne more biti dvoma. One ga razumevajo tako, da mora Nemčija vso škodo, ki jo je s svojimi napadi na kopnem, na vodi in v zraku storila civilnemu prebivalstvu aliirancev in njihovi imovini povrniti. Predsednik mi je naročil, naj sporočim, da soglašam z razlago, ki jo vsebuje zadnji del navedenega memoranda. Nadalje mi je predsednik naročil, naj Vas naprosim, da sporočite nemški vladi, da je maršal Foch od vlade Zedinjenih držav in od aliiranih držav dobil pooblastilo, da naj sprejme dovoljno poverjene zastopnike nemške vlade in naj jim naznani pogoje za premirje.

Lansing.

Maršal Foch bo diktiral pogoje premirja.

London, 6. novembra. (K. u.) V poslanski zbornici je ministrski predsednik Lloyd George povedal, da so aliiranci predsednika Wilsona naprosili, naj nemški vladi sporoči, da naj se na običajni način obrne do Focha, ako želi izvedeti pogoje za premirje, katerim aliiranci pritrjujejo. Zbornica je to poročilo sprejela z odobravanjem.

London, 6. novembra. (K. u.) Ministrski predsednik Lloyd George je v poslanski zbornici dal na znanje avstro-ogrske pogoje za premirje. Nadaljeval je: Vrhovni vojni svet se je o odgovoru, ki naj se Wilsonu da glede nemških predlogov za premirje, posvetoval in je prišel do popolnega soglasja. Sklenilo se je, da naj se zastopniki angleške mornarice skupno s Fochom udeležijo konference, če bi se Nemčija obrnila do Focha z željo, naj ji sporoči pogoje za premirje. Naj bo odgovor Nemčije kakršenkoli, aliiranci pričakujejo izid z zaupanjem.

Berlin, 6. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: Nemška delegacija, ki naj sklene premirje in začne mirovna pogajanja, je danes popoldan iz Berlina odpotovala na zapad.

Čehoslovaška država najame posojilo.

Praga, 6. novembra. (K. u.) Češkoslovaški tiskovni urad poroča: Narodni odbor je danes imel plenarno sejo, ki je trajala ves popoldan. Sklenilo se je enodušno, da se najame narodnostno svobodno posojilo.

Ogrska prosi za premirje.

Budimpešta, 6. novembra. (Ogr. kor. urad.) »Politikai Hirado« poroča: Ministrski svet je včeraj sklenil, da naj ministrski predsednik Karolyi sam na čelu ogrske mirovne delegacije odpotuje v Belgrad k vrhovnemu poveljniku ententnih armad. Posebni vlak ogrske mirovne delegacije je odpeljal ob pol 2 ponoči.

Kralj Peter prihaja v Belgrad.

Zeneva, 6. novembra. Francosko časopisje poroča, da je kralj Peter s kraljevičem Aleksandrom že na potu v Belgrad. Pozdravilo ga bo oficijelno odposlanstvo iz Zagreba.

Nemško-ruski spor.

Berlin, 6. novembra. Nemčija je prekinila diplomatske odnose z rusko vlado, češ da so Rusi podpirali revolucionarno gibanje v Nemčiji.

Ruski poslanik zapustil Berlin.

Berlin, 6. novembra. (K. u.) Kakor javljajo listi, je ruski poslanik Joffe snoči zapustil Berlin z vsem poslaniškim osebjem in se vrnil v Moskvo.

Srbi v Sarajevu.

Zagreb, 6. novembra. Danes ob štirih popoldne so srbske čete vkorakale v Sarajevo.

S seje Narodne vlade SHS

v Ljubljani, dne 6. novembra 1918.

Navzoči: vsi člani vlade, oziroma njih namestniki.

Predsednik Pogačnik poroča, da je zaprisegel za Narodno vlado došle vojake 17. pešpolka. Pri njem se je zglasila deputacija srbskih častnikov, ki so prišli v Ljubljano, in je pozdravila Narodno vlado. Deputacija srbskih častnikov se je zglasila med sejo Narodne vlade, ki jih je sprejela v narodno-obrambno službo na čelu navzočih srbskih vojakov. — Narodna vlada sklene, da sprejme za dobro potrebe v svojo službo češko legijo, broječo približno 3500 mož, in jo plača enako kakor domače vojaštvo. Določijo se plače vojaštvu. Plačajo se samo tisti vojaki, ki dejansko vrše službo. — Domači polki in kadri naj se kar mogoče demobilizirajo, posebno častniki, ki ne vrše službe. — Poslanec dr. Vukotić piše z Dunaja, da so se obrnili nanj kot zastopnika Jugoslovanskega kluba laški državni poslanci glede varstva svojih vojakov v jugoslovanski državi. Zaeno poroča željo dunajskih Jugoslovancev, naj ostane po odhodu naših poslancev z Dunaja gori naš zastopnik. Sklenje se imenovati brzojavno dr. Ivana Šveglja za konzularnega zastopnika naše Narodne vlade SHS na Dunaju.

Območje odvetniške zbornice Kranjske, finančnega ravnateljstva in finančne prokurature v Ljubljani se razširi na vse območje Narodne vlade SHS v Ljubljani. Sedaj irženirske zbornice se prenese iz Trsta v Ljubljano in njen delokrog razširi na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani. — Okrajnim glavarstvom se dajo navodila, kako se pospeši prehod armade skozi naše ozemlje in zabrani plenjenje, bodisi od strani našega prebivalstva, bodisi od strani tujega vojaštva.

Pisma se morajo do preklica oddajati odprta in morajo nositi natančen naslov pošiljalcev, sicer se ne bodo odpošiljala. Poštni zaviti se začasno ne sprejemajo, izvemši uradne spise in časopise.

Italijanski vojaki so začeli dohajati v naše kraje, da nadzirajo izvršitev pogojev za premirje. Narodna vlada SHS pošlje k njim svoje parlamentarje. — Na predlog poverjenstva se sklene:

1. Dosedanja c. kr. kmetijska družba izpremeni naslov in se imenuje: Slovenska kmetijska družba. Svoje delovanje raztegne na vse ozemlje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

2. Narodna vlada potrdi za predsednika slov. kmet. družbe dosedanjega I. podpredsednika.

3. Cene žita (rži, pšenice, ječmena in ovsa) se določijo enotno na 1 K za kilogram, cene fižolu na 2 K kilogram, cene krompirja na 60 vin. za kilogram.

4. Določila za promet s senom in slamo ostanejo v polnem obsegu v veljavi, tako nasproti občinam in posestnikom, katerim se je dajatev predpisala, kakor tudi nasproti deželni poslovalnici za krmila v Ljubljani, ki ima prevzeti seno in slamo po svojih komisijonarijih. Seno in slama se imata uporabljati tudi naprej za potrebe vojaštva in civilnih porabnikov. Cene ostanejo kakor doslej.

5. Od 7. novembra naprej so odpravljene mlevske karte.

6. Častniške patrolje pripeljejo te dni po naročilu slov. kmetijske družbe v večje kraje po deželi večje množine konj, da se razprodajo ali dajo posestnikom v reio potom županstev. Ljudstvo se ponovno opozarja, da ni dovoljeno, kupovati naravnost od vračajočega se vojaštva niti živali, niti blaga, ki je državna last.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B štev. 1 do 800.

Stranke z zelenimi izkaznicami B štev. 1 do 800 prejmejo goveje meso v petek, dne 8. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 3 do pol 4 štev. 1 do 200. od pol 4 do 4 štev. 201 do 400, od 4 do pol 5 štev. 401 do 600, od pol 5 do 5 štev. 601 do 800. Stranka dobi za vsako osebo 15 dkg mesa, kg stane 2 kroni 80 vin.

Goveje meso za gostilničarje in zavode. Gostilničarji in zavodi prejmejo goveje meso v petek, dne 8. t. m. od 1. do 3. ure popoldne v cerkvi sv. Jožefa.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Poslano.

V članku Vašega cenjenega lista z dne 4. novembra je poročilo o moji izjavi do pičice neresnično ter imenujem osebo, ki se je drznila to napisati, lažnivca in obrekovalca, dokler se ne podpiše s popolnim imenom.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1918.

Josip Novak,

delovodja kurilnice drž. železnice.